

LVS BROKERSIN KOMMENTIT

Viittaamme sähköpostiinne 13.10.2020 otsikolla ”Kuluttajaluottojen tilapäisen hintasääntelyn toimivuus ja vaikutukset - kommenttipyyntö (määräpäivä 22.10.)” ja toimitamme LVS Brokers Oy:n kommentit siihen alla.

(1) Miten väliaikainen sääntely (suoramarkkinointikielto ja hintasääntely) on näkemyksenne mukaan toiminut?

- Väliaikainen sääntely on toiminut huonosti erityisesti hintasääntelyn osalta. Suomalaisia kuluttajia on väliaikaisen sääntelyn kautta keinotekoisesti ohjattu ottamaan kalliimpia lainoja, kuten luottokorttilainoja ja hyödykesidonnaisia lainoja, joiden nimellinen vuosikorko on lähes poikkeuksetta yli 10% ja useimmiten lähes 20%. Vertailun vuoksi useimpien palveluidemme kautta otettujen kulutusluottojen nimelliset vuosikorot olivat jo ennen väliaikaista sääntelyä välillä 4-12%.
- Väliaikainen sääntely on osaltaan johtanut kuluttajien jakautumiseen kahteen eri ryhmään: hyväosaiset vakituksessa työsuhteessa olevat, joiden lainansaantimahdollisuus on yhtä hyvä kuin ennenkin ja toisaalta matalapalkkaiset tyypillisesti osa-aikaisessa tai määräaikaisessa työsuhteessa olevat, joiden lainansaantimahdollisuuksia väliaikainen sääntely osaltaan heikensi kymmeniä prosentteja.
- Suoramarkkinointikielto on toiminut huonosti, koska kuluttajille ei ole pystytty kertomaan ja he eivät ole saaneet tietoa heille tarjolla olevista halvemmista lainatuotteista. Samaan aikaan erityisesti hyödykesidonnaisia luottoja on myyty ja suoramarkkinoitu muun muassa kaupan alalla entiseen malliin.
 - Kalliimman hyödykesidonnaisen lainan ottaminen on tyypillisesti tehty kuluttajalle verkkokaupan ostoprosessin yhteydessä niin helpoksi, että osa kuluttajista valitsee hyödykesidonnaisen lainan vahingossa maksutavaksi ja hyödykesidonnaisia lainoja voi helposti kertyä yhdelle kuluttajalle kymmeniä.
 - Hyödykesidonnaisten lainojen ottamisen ja luottokortin maksuvälineenä käyttämisen helppous osaltaan johtavat suomalaisten kuluttajien velkaantumiseen. Palveluidemme käyttäjistä merkittävä osuus hakee kauttamme järjestelylainaa, jolla voisi maksaa pois kalliimpia hyödykesidonnaisia lainojaan ja luottokorttivelkaansa.
- EU-tasolla Euroopan Keskuspankki on kevästä 2020 lähtien pyrkinyt pitämään yllä kysyntää taloudessa ja pyrkinyt kiihdyttämään pankkien lainanantoa kotitalouksille ja yrityksille antamalla näille rahoitusta jopa -1% korolla (<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200430~fa46f38486.en.html>). Suomessa väliaikaisen sääntelyn vaikutus on ollut täsmälleen päinvastainen: pankkien lainananto on sen johdosta vähentynyt kotitalouksille. EU-tasolla 10% nimelliskorkokatto on käsityksemme mukaan alhaisin kaikista EU-maista. Esimerkiksi Tanskassa todellisen vuosikoron maksimi on 35%, jotta kotitaloudet ja yritykset saisivat edelleen tarvitsemiaan lainoja ja kysyntä pysyisi yllä taloudessa.

Onko sääntelyyn liittynyt erityisiä tulkintaongelmia?

- Mielestämme erityisiä tulkintaongelmia ei ole. Väliaikaisen sääntelyn isoin ongelma on, että se jakaa kuitenkin perusluonteeltaan täsmälleen samanlaiset lainatuotteet kahteen eriarvoiseen ryhmään ja asettaa eri ryhmille erisuuret nimelliskoron maksimit. Tätä problematiikkaa ei ollut syyskuussa 2019 voimaan tullessa laissa, joka asetti kaikille lainatuotteille yhteisen 20% nimelliskorkomaksimin.

Onko sääntelyn noudattamisessa ilmennyt puutteita?

- Arviomme mukaan sääntelyä on noudatettu poikkeuksetta hintasääntelyn ja suoramarkkinoinnin osalta pankkien ja lainanvälittäjien osalta.
- Lukuisat kaupan alan toimijat (esim. elektroniikkakaupoista Gigantti, kalustekaupoista Masku ja kaikki autokaupat) mainostavat lainatuotteita suoramarkkinointimainoksissaan. Näistä suoramarkkinointimainoksista myös systemaattisesti puuttuu kaikki lainan kuluihin ja todelliseen vuosikorkoon liittyvät tiedot, jotka vastuulliset toimijat ilmoittavat lainatuotteiden markkinoinnin yhteydessä. Alla esimerkki Gigantin 19.10.2020 lähettämästä suoramarkkinoinnista:

Koroton ja kuluton maksuaika myymälöissä - Kansallinen TV-viikko

(2) Minkälaisia vaikutuksia väliaikaisella sääntelyllä on ollut?

- Väliaikainen sääntely on heikentänyt muiden kuin vakituksessa työsuhteessa olevien lainansaantimahdollisuuksia merkittävästi. Corona ja 10% maksiminimelliskorko on myös sulkenut esim. matkailu- ja ravintola-alan työntekijät osittain lainansaannin ulkopuolelle. Kun otetaan huomioon, että Finanssialan mukaan pankeille on tullut koronatilan aikana yhteensä noin 270.000 hakemusta lainanlyhennysvapaista, ei väliaikaisen sääntelyn negatiivista vaikutusta edes kokonaisuudessaan ole vielä nähty.
- Kuitenkin jo nyt osa-aikaisessa ja määräaikaisessa työsuhteessa, eläkeläisten, yrittäjien ja matalapalkkaisten (bruttopalkka 1000-1600 €/kk) vastaanottamien lainatarjousten määrä lainahakemusta kohden on vähentynyt oleellisesti palveluissamme. Alla olevassa kuvaajassa on esitetty eri lainanhakijaryhmittäin vastaanotettujen lainatarjousten määrä jaettuna lainahakemusten määrällä helmikuussa 2020 (väliaikainen sääntely ei voimassa) ja elokuussa 2020 (väliaikainen sääntely voimassa):

	2020/02	2020/08	Muutos helmikuusta elokuuhun
Osa-aikainen työsuhde	0,2500	0,1802	-28%
Määräaikainen työsuhde	0,3707	0,2395	-35%
Yrittäjä työsuhteena	0,4685	0,1272	-73%
Eläkeläinen työsuhteena	0,3066	0,2191	-29%
Bruttopalkka 1000-1600€/kk	0,2893	0,1924	-33%
Vakituinen työsuhde	0,5093	0,5294	+4%

Päähuomio yllä olevasta taulukosta:

- Väliaikainen sääntely on osaltaan johtanut kuluttajien jakautumiseen kahteen eri ryhmään: hyväosaiset vakituksessa työsuhteessa olevat, joiden lainansaantimahdollisuus on yhtä hyvä kuin ennenkin ja toisaalta **matalapalkkaiset tyypillisesti osa-aikaisessa tai määräaikaisessa työsuhteessa olevat, joiden lainansaantimahdollisuuksia väliaikainen sääntely osaltaan heikensi kymmeniä prosentteja.**
- Väliaikainen sääntely on myös johtanut siihen, että suomalaiset kuluttajat ovat ottaneet kalliimpia lainoja kuin mitä he olisivat saaneet, mikäli heille olisi pystytty tehokkaasti tuomaan tiedoksi suoramarkkinoinnin keinoin, että myös halvempia lainatuotteita (kuin luottokortit ja hyödykesidonnaiset lainat) on saatavilla Suomen markkinoilla. Suoramarkkinointikiellon johdosta lainakysyntää kanavoituu erityisesti verkkokauppojen kautta aikaisempaa enemmän esimerkiksi Klarnan tyyppiselle kalliimpia hyödykesidonnaisia lainoja myöntävälle toimijalle ja toisaalta luottokortteihin. Alla on 18.10.2020 pankkien verkkosivuilta kerättyjä tietoja lainatuotteiden kustannuksista:

Pankki	Nimelliskorko	Avausmaksu (€)	Tilinhoitomaksu (€/kk)
Aktia	Euribor 3 kk + 8,50 %	60	3,90
Bank Norwegian	5,99 % - 9,99 %	90	5,00
Bigbank	5,90 % - 9,90 %	49	8,00
BRABank	7,50 % - 19,50 % *	45 – 90	5,00
Instabank	7,99 % - 19,99 % *	90	5,00
Klarna	14,99 % - 19,90 %	4,99 - 29,99	0,00
Komplett Bank	4,90 % - 19,90 % *	45	8,00
Nordax Bank	7,90 % - 18,90 % *	89	5,00
Nordea	Euribor 3 kk + 8,90 %	0	12,50
Nordea Tuohi	Euribor 3 kk + 14,00 %	0	5,00
OP Täsmäluotto	Euribor 3 kk + 7,95 %	0	6,00
OP Visa Credit	Euribor 3 kk + 7,95 %	0	6,45
POP Pankki	Euribor 3 kk + 6,90 % - 9,90 %	12-85	5,00
Resurs Bank	7,54 % - 19,55 % *	0	12,50
Santander	4,50 % - 9,40 %	49	8,00
Säästöpankki Visa Credit	Euribor 3 kk + 8,50 %	0	5,50
TF Bank	7,49% - 9,99%	0	12,50
	* Veloittaa max 10% nimelliskorkoa vuoden loppuun		

Päähuomiot yllä olevasta taulukosta:

- Suomalaisten ja ulkomaalaisten pankkien välillä ei ole enää kulutusluotoissa merkittävää hintaeroa nimelliskorossa tai kuukausittaisissa tilinhoitomaksuissa. Suurin ero näiden välillä hinnoittelussa on nykyisin avausmaksussa.
 - Klarna on hyvä esimerkki hyödykesidonnaisten lainojen kalleudesta. Tällaisen hyödykesidonnaisen lainan ottaminen on tyypillisesti tehty kuluttajalle verkkokaupan ostoprosessin yhteydessä niin saumattomaksi ja helpoksi, että osa kuluttajista valitsee Klarnan vahingossa maksutavaksi ja hyödykesidonnaisia lainoja voi helposti kertyä yhdelle kuluttajalle kymmeniä. Lisäksi tulisi tutkia, noudattaako hyödykesidonnaisen lainan tarjoaja lainanantajan velvollisuutta arvioida huolellisesti lainanhakijan kykyä maksaa lainaa takaisin.
 - Hyödykesidonnaisten lainojen ottamisen ja luottokortin maksuvälineenä käyttämisen helpous osaltaan johtavat suomalaisten kuluttajien velkaantumiseen. Palveluidemme käyttäjistä merkittävä osuus hakee kauttamme järjestelylainaa, jolla voisi maksaa pois hyödykesidonnaisia lainojaan ja luottokorttivelkaansa.
- Väliaikainen sääntely ei vaikuttanut siihen, että pankit, lainanvälittäjät ja muut finanssialan toimijat vähensivät oma-aloitteisesti markkinointiaan jo huhtikuussa 2020 Kantar TNS:n mukaan 53,2% edelliseen vuoteen verrattuna (TNS - ad-intelligence-kuukausitiedote huhtikuu 2020):

Mediamainonnan muutokset toimialoittain

Muutos-% edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon

	TOP	Muutos-%		BOTTOM	Muutos-%
					
Huhtikuu	Telepalvelut	+33,5	Huhtikuu	Matkailu ja liikenne	-87,9
	Pesuaineet	+12,0		Moottoriajoneuvot	-58,0
				Finanssiala	-53,2
				Pukeutuminen	-51,1
Kumulatiivinen	Telepalvelut	+18,1	Kumulatiivinen	Matkailu ja liikenne	-42,7
	Öljy- ja energiayhtiöt	+14,1		Finanssiala	-30,7
	Pesuaineet	+12,2		Vähittäiskauppa	-21,4
				Rakennusala	-21,1

KANTAR

©1998 - 2020 Kantar TNS, a Kantar Group Company - All rights reserved

- Pankit myös kiristivät oma-aloitteisesti ja merkittävästi luotonantoon jo maaliskuussa ja huhtikuussa 2020 ennen väliaikaista sääntelyä ja suoramarkkinointikieltoa.** Pankit myönsivät lainoja paljon vähemmän kuin vuoden alussa, koska niillä ei ollut koronan johdosta riittävästi tietoa arvioida lainanhakijoiden kykyä maksaa lainaa takaisin tulevaisuudessa.

(3) Olisiko tiukempaa sääntelyä näkemyksenne mukaan syytä jatkaa, ja jos olisi, missä muodossa ja miten pitkään (ottaen huomioon, että alustavan arvion mukaan omaisuudensuojaa koskevat seikat puoltavat sitä, että jo nostetut luotot jätettäisiin joka tapauksessa sääntelyn ulkopuolelle)?

- Näkemyksemme mukaan väliaikaista sääntelyä ei ole syytä jatkaa, jotta suomalaiset kuluttajat eivät joutuisi ottamaan tarpeettoman kalliita lainoja myös jatkossa.
- Suoramarkkinoinnin väliaikaisen rajoittamisen jatkaminen on turhaa, koska kaikki laina-alan toimijat (pankit ja lainanvälittäjät) vähensivät merkittävästi omia markkinointitoimenpiteitään ja lainanantoon jo ennen väliaikaisen sääntelyn voimaantuloa.
- Erityisesti lainavertailupalveluiden suoramarkkinoinnin rajoitukset estävät meitä auttamasta ihmisiä kilpailuttamaan ja vaihtamaan olemassa olevia kalliimpia lainojaan halvempiin järjestelylainoihin. Ei

varmaankaan ole lainsäätäjän tavoite, että suomalaiset kuluttajat maksavat lainoistaan turhaan liikaa korkoa.

- ”Pikavippiyhtiöt” (esim. Pikavippi.fi, Vippi.fi ja Vivus.fi) poistuivat Suomen markkinoilta jo syyskuun 2019 lakimuutoksen myötä, koska näille toimijoille maksimissaan 20% nimelliskorolla toimiminen on käytännössä mahdotonta. Suomessa jäljellä olevat vähänkään merkittävät toimijat ovat kaikki pankkeja.
- Väli aikaista sääntelyä ei ole syytä jatkaa, koska olemme huomanneet asiakkaidemme lainahakemuksissa siirtymää kohti kalliimpia hyödykesidonnaisia lainoja/osamaksuja ja luottokorttivelkoja. Nämä ovat usein juuri niitä, jotka johtavat velkaongelmiin, koska niitä on niin helppo ottaa ostoksen yhteydessä. Isommat harkitummin otetut lainatuotteet, joita on myös vaikeampi saada pankkien arvioidessa huolellisesti lainanhakijan kykyä maksaa lainaa takaisin, johtavat harvemmin ongelmiin. Väli aikainen sääntely vääristää kilpailua ja ohjaa kuluttajia kalliimpien lainatuotteiden pariin.
- Samaan aikaan kaupan alan toimijat ja verkkokaupat saavat kuitenkin tarjota liikkeissään ja omissa kanavissaan lainatuotteita, jotka ovat selvästi kalliimpia: luottokortteja ja hyödykesidonnaisia lainoja osamaksun muodossa. Tähän nähden on perin outoa, että laillista ja kuluttajalle säästää tuovaa palvelua ei saa markkinoida myös suoramarkkinoinnilla.
- Perustuslain yhdenvertaisuusnäkökulman kannalta ei ole perusteltua jakaa lainoja keinotekoisesti kahteen eri ryhmään: yhdessä ryhmässä kulutusluotot max 10% nimelliskorolla ja toisessa ryhmässä luottokortit ja hyödykesidonnaiset lainat max 20% nimelliskorolla.

Tietoa kommentin antajasta LVS Brokersista:

- Arviomme mukaan palveluitamme (Saverium.fi ja OmaLaina.fi) käyttävät kuluttajat ovat saaneet haluamansa lainan keskimäärin noin 4 prosenttiyksikköä halvemmalla vuosikorolla avullamme. Näin ollen he säästävät kollektiivisesti noin 27 miljoonaa euroa joka vuosi korkokuluissa, mikä suurelta osin kanavoituu palveluiden ja tuotteiden lisäkysyntään Suomessa parantaen sekä työllisyyttä, että kuluttajien ostovoimaa.
- *Saamme komission vain, jos onnistumme hakemaan kuluttajalle halvemman tai paremman lainan kuin aikaisempi kalliimpi esim. luottokortti- tai hyödykesidonnainen laina ja vain jos kuluttaja ottaa tuon halvemman tai paremman lainan kauttamme.*
- Kuluttaja voi yhdellä lainahakemuksella saada lainatarjouksen yli 20 suomalaiselta tai pohjoismaiselta pankilta ja lainanantajalta.
- Ulkomailla kaltaisiamme palveluita on ollut olemassa pidempään kuin Suomessa ja esim. Check24.de ja MoneySupermarket.com ovat auttaneet paikallisia kuluttajia säästämään satoja miljoonia euroja lainakuluissa.
- *Palveluidemme avulla haetaan euromääräisesti ja maksetaan kuukausittain enemmän lainoja kuin useimpien suomalaisten pankkien kautta suoraan, koska palvelumme helpottaa merkittävästi kuluttajien vertailutyötä liittyen lainatarjousten hakemiseen. Näin ollen näkyvyytemme lainamarkkinoihin on yksi parhaista Suomessa ja tulemme mielellämme keskustelemaan alan tehokkaasta säätelystä viranomaisten kanssa.*
- Näkemysemme mukaan yksi tehokkaimmista keinoista ehkäistä lainoihin liittyviä ongelmia Suomessa on ottaa käyttöön *positiivinen luottorekisteri*, joka on jo käytössä monessa muussa EU-maassa, kuten Ruotsissa. Yksikään pankki tai luotonantaja ei tahallaan halua ottaa itselleen varmaa luottotappioriskiä antamalla uuden lainan jo ylivelkaantuneelle henkilölle, mutta positiivisen luottorekisterin puuttuessa Suomesta pankki tai luotonantaja voi varmentaa ylivelkaantumisen vasta sen jälkeen, kun kuluttaja on saanut ensimmäisen luottohäiriömerkinnän.

Helsinki, 21.10.2020

Kunnioittaen,
LVS Brokers Oy